Doni megemlékezés 2016.

Tisztelt Plébános Úr, Elnök Asszony, Tisztelt Emlékező Közösség; Drága Testvéreim!
Amikor Elnök Asszony felkért arra, hogy beszéljek az idei doni megemlékezésen, rögtön elkezdtem gondolkodni azon, hogy miről is tudok majd *én* beszélni a szomorú évforduló alakalmából. Mert (ahogy Mátyássy László barátom mondta a megemlékezésen 4 évvel ezelőtt) amellett, hogy a felkérés nagy megtiszteltetés; egyben még nagyobb felelősséget is jelent. Ugyanis célja csak az lehet, hogy *valóban* újra végiggondoljuk az eseményeket, és megtaláljuk, hogy mi a mondanivalója a számunkra, azaz a beszédet író, és a ma élő magyar emberek számára. Hiszen sok szempontból nagyon is *ördögi* történésekről kell szót ejtenünk, mikor a közel negyedmillió főt számláló Második Magyar Hadsereg sorsára emlékezünk. A II. Világháború, ami a történet keretét adja, az emberiség ismert történelmének egyik leggonoszabb, legsötétebb időszaka volt.
A Don-kanyarba besorozott katonákat, akik - a tisztek kivételével - többnyire az amúgy is legnyomorúságosabban élő, legszegényebb rétegekből kerültek ki, úgy tűnik, (német nyomásra) tudatosan küldte vágóhídra az akkori magyar politikai és katonai vezetés egy része. Azonban az *bizonyos*, hogy minden felelős vezetőben fel kellett volna merülnie, hogy túlságosan nagy az esélye a katasztrofális végkifejletnek. Katonáink Budapesttől közel 1500 kilométerre „védték a hont”, nem csoda hogy egyik leggyakrabban felmerülő kérdésük az volt „Mit keresünk mi itt?”. A csapatok a szokásos létszámnál 30%-kal kisebbek voltak, a felszerelésükből és ellátmányukból sok esetben az alapvető dolgok is hiányoztak. Mi sem mutatja ezt jobban, minthogy a tél során, már az áttörés megindulása *előtt* komoly veszteségeket jelentettek a „végelgyengülésben elhunyt” azaz éhen-halt vagy megfagyott katonák. Rendes téli ruházatuk nem volt, a fegyverek sokszor alig haladták meg az első világháborús szintet, de még ebből az elavult technikából sem volt elegendő. (Volt, hogy egy váltó-század összesen 30 puskával érkezett a frontra).
Amikor pedig megtörténik a katasztrófa, és a szovjet csapatok nagy erőkkel megtámadják a magyar védelmi vonalat, és néhány nap harc után áttörnek Urivnál, majd később **Scsucsjénél**; a német hadvezetés úgy dönt a magyar parancsnokság bénult döntésképtelensége után, hogy a magyar hadsereg „az utolsó emberig tartson ki”. Ez azt jelenti, hogy a 35-40 fokos hidegben gyakorlatilag fegyver és ellátmány nélkül, saját testükkel lassítsák az oroszok előrenyomulását. Ahogy Jány Gusztáv hadseregparancsnok írta február elején:
"Az a benyomásom, hogy a hadsereg feladata a német egységek biztosítása. Ha fegyver nincs, az élő tömeg szerepeljen sebességcsökkentő ütközőként."
A végeredmény megdöbbentő: a hadsereg vesztesége: 141971 fő. Ez a szám a halottak, foglyok, sebesültek, eltűntek tömegeit jelenti. Ha a fogságban meghaltakat, és az eltűnteket is hozzáadjuk a közel 35 ezer „dokumentáltan” elesett katonához 100.000 körülire kell becsülnünk a Don-kanyarban meghalt magyar katonák számát.
Azt azonban szintén nem szabad elfelejtenünk, hogy csapataink jelentős része minden esély és nehézség ellenére hősiesen helytállt a harcokban, többször megakasztotta és meghátrálásra kényszerítette a hatalmas túlerőben lévő szovjet csapatokat, és katonáink többsége becsületesen kitartott az embertelen körülmények között, társai és hazája védelmében.
És az ördögi történések tovább folytatódnak a hadjárat végeztével is. A Don-kanyari eseményeket, az ottani veszteségeket, az áldozatok hatalmas számát itthon agyonhallgatják, miközben a sajtó a németek Sztálingrádi hősiességétől hangos. A

háború után pedig a fogságból hazatérők, és a szerencsétlen elesettek családjainak többsége automatikusan a „népellenség” kategóriába került, hiszen a hősi szovjet csapatok ellen harcoltak, akik győzelmük után hozzánk is elhozták a „nagyszerű” proletárdiktatúrát, és csatlósokként, meghódított területként kezeltek minket egészen a szocialista blokk felbomlásáig.
Mit tanulhatunk hát mi, e szörnyűségekből, a XXI. század elején, mit mond nekünk a Don-kanyar?
Keresztényként először is *imádkoznunk* kell az ott elesett honfitársaink, a hősök, és a „kevésbé hősök” lelki üdvéért, különösen imádkoznunk kell értük, hiszen ők valamilyen megfoghatatlan (lelki) módon mégis csak hazájukért, bajtársaikért, és a nemzedékek során keresztül *értünk,* ma élő magyarokért harcoltak. Imádkoznunk kell a meghurcolt hazatértekért, és a meghurcolt, egyedül maradt családokért, akik vétlen módon, többszörösen megszenvedték szeretteik, családfőik elvesztését. És imádkoznunk kell azokért a katonákért, és áldozatokért is, akik a magyarok fegyverei által esetek el a harcokban.
Másodszor szem előtt kell tartanunk a *negatív eseményeket*: az erkölcstelen döntéseket, a megalkuvásokat, a hallgatólagos beleegyezéseket, a karrierizmust, saját céljaink mindennél előbbre helyezését, a gondviselő Isten által nekünk adott törvények semmibevételét, melyek ilyen végletes helyzetekben, összeadódva, akár emberek tömegeinek pusztulásához vezethetnek. De az ilyen magatartás békeidőben is hozzájárul az erkölcstelenség, a hedonizmus, az önzés, az elvtelenség növekedéséhez, és a ránk bízott közösségek eróziójához, mely közösségek közé tartozik maga a magyar nép és nemzet, de ezen túlmenően az egész emberiség is. Napjainkban szemünk előtt zajlik a keresztény értékrend semmibe vétele, és lassan újra körvonalazódik egy esetleges világháború réme. Igenis családjaink, közösségeink, nemzetünk és az egész emberiség jövőjének szerves része és végső soron meghatározója *minden egyes döntésünk,* és egy ilyen döntés akár lavinaszerű eseményeket indíthat el, és nem várt eredményekkel járhat.
Harmadszor, (és talán ez a legnehezebben megérthető és elfogadható gondolat), bizakodnunk kell, hogy az irgalmas Atyaisten gondviselése és jósága, körülöttünk árad, számunkra kevéssé érthető, vagy felfogható módon is. Személy szerint hiszem, hogy ez az irdatlan szenvedés, még ha értelmetlennek tűnik is, valahol Krisztus keresztjéhez kapcsolódik, és -bár eltörpül ahhoz képest-, mégis hozzájárul az emberiség megváltó felemeléséhez. Ezek az emberek megfagytak és elvéreztek, megsebesültek és meghaltak, hóvakságot kaptak és megőrültek, szenvedtek és éhen haltak, és harcoltak; és számosan megfutamodtak a támadók túlerejében. És közben hozzájuk hasonló testvéreiket gyilkolták a vérzivatarban. De szenvedésüknek kell, hogy legyen jelentése, még ha mi nem is látjuk azt, legfeljebb tükör által, homályosan. Hadd idézzem a XX század egyik nagy szentjének példabeszédét, talán jobban érthetővé válik, mire gondolok:

- Pió Atya, miért van rossz a világban?
- Jól figyelj rám... Egy anya hímzést készít. Gyermeke egy sámlin ül, alulról látja a kézimunkát. Látja a csomókat, az összekuszált szálakat és így szól:
- Mama, de hát mit csinálsz? Milyen összevisszaság ez?
Akkor az édesanya leereszti a hímzést és megmutatja neki a másik oldalát. Minden szín a helyén van, és a szálakból pontosan, szépen kirajzolódik a kép.
Igen, mi a hímzés fordított oldalát látjuk. Egy sámlin ülünk, *még*.

Befejezésül és tisztelgésül hadd idézzem Keresztury Dezső: versét, ami a nemrég elhunyt Nemeskürty tanár úr „Requiem egy hadseregért“ című könyvének is mottója, mert azt hiszem, e néhány sor nálam sokkal jobban fejezi ki a gondolatokat, amiket átadni próbáltam, és amelyek itt kavarognak a fejemben:

Keresztury Dezső: "Sírvers"
Hol nyugszunk, nem tudja barát, feleség, gyerek.
Elszórt Testünk nyomtalanul nyelte magába a föld.
Szívetek őrizzen: milliók eleven milliókat.
Áldozatunk nem a gaz jogcíme. Jóra parancs.

Köszönjük Nektek, hős Katonák, fejet hajtunk előttetek!